

De praktijk van het prepareren met liefde voor het vak en respect voor het dier

Het KAD maakt in het kader van haar opleidingen gebruik van geprepareerde muizen, ratten en andere kleine zoogdieren. Deze dieren zijn opgezet door de gebroeders Teurlincx, een bekend preparateursbedrijf in Eindhoven. De gebroeders staan er in vakkringen om bekend dat zij de dieren bijzonder natuurgetrouw prepareren. Diverse docenten van het KAD maken daarom ook voor hun privé collectie gebruik van Teurlincx's diensten als zij een mooi exemplaar van een bepaalde diersoort aan hun verzameling willen toevoegen. De fascinatie voor de eigenheid van het betreffende dier is wat de biologen en de preparateurs gemeen hebben. Hoewel het op het eerste oog een beetje een 'eng' vak lijkt, blijkt de praktijk van het prepareren in de juiste handen een prachtig beroep.

'Wij kennen ons eigen werk terug'

De broers werken nauw samen en hebben elk een eigen specialisme. Zo 'doet' Karel de vogels, Joep de zoogdieren en Ron houdt zich bezig met de voorbereiding en afwerking. Die afwerking bestaat bijvoorbeeld uit airbrushen. Bij een dood dier trekt het pigment namelijk uit bijvoorbeeld de neus, oogleden en wenkbrauwen weg, waardoor het er flets gaat uitzien. Door kleur terug in beeld te brengen, krijgt het dier weer iets van zijn oorspronkelijke uitdrukking terug. Dergelijke details, die het ambachtelijke en zelfs kunstzinnige van het werk benadrukken, zorgen ervoor dat de broers hun eigen werk vaak terug kennen: 'Je legt er echt iets in van jezelf'. De Teurlincx's zijn het erover eens dat 75% van het werk aangeleerd kan worden maar dat 25% absoluut feeling is.

Het huidige bedrijf Gebroeders Teurlincx heette vroeger Teurlincx & Zonen, want van hun vader hebben de drie broers Karel, Joep en Ron de grondregels van het vak geleerd. Vader Teurlincx was elektricien en leerde in zijn vrije tijd het vak van prepareren van een kunstschilder, die veel oog had voor anatomie en detail. Wat hobbymatig begon, mondde uit in een bloeiend bedrijf. Voor de zonen was het indertijd vanzelfsprekend om de zaak van vader over te nemen. Zij zijn al op jonge leeftijd (direct na de lagere school) in het bedrijf terecht gekomen en hebben inmiddels ruim veertig jaar ervaring.

Huidbewerking door Karel

Oude poster met opgezette giraffe voor safaripark Beekse Bergen (rechts vader Teurlincx)

Het kleinste werk dat ze ooit geprepareerd hebben (insecten op speld niet meegerekend) is een dwergmuisje. Het grootste werk een giraffe.

Van authenticiteit naar uniformiteit

Vroeger werden de modellen van dieren uit turf gesneden. Hier werd ijzerdraad in gedaan om het dier te kunnen vormen. De huid lag ondertussen in een badje waar enkele decennia geleden arsenicum als looistof aan werd toegevoegd. Voor dat arsenicum was een gifvergunning nodig, want je kon er immers ook iemand mee om zeep helpen. Ook voor de preparateurs zelf was werken met arsenicum niet zonder gevaar. Zo zijn er preparateurs blind geworden van de arsenicumdampen die uit een looibad opstegen.

Om het model van turf werd de huid van het dier gespannen. Met behulp van het ijzerdraad werd elke houding van het dier zelf gecreëerd, dus de oude generatie moest anatomische kennis hebben.

Vandaag de dag gaat het er anders aan toe. Je kunt kant-en-klare modellen van dieren kopen en dan hoeft je er alleen nog maar de huid omheen te doen. Goedkoper, maar uniform. Het is dan ook niet de manier waarop de gebroeders Teurlincx het prepareren opvatten. Alleen bij dieren groter dan een vos worden kant en klare vormen van pur (een schuim dat zo flexibel is als gietrubber) gebruikt.

Looibad

Aan geen stand gebonden

Bij zoogdieren gaat de huid zes weken lang in een looibad volgens een geheim recept. Als de huid uit bad komt wordt zij dun gesneden, schoongemaakt en gewassen. Bij dieren tot ongeveer de grootte van een vos gaat men als volgt te werk: nadat het dier eerst ingevroren is geweest, worden als eerste de vleesresten verwijderd. Loopbeenderen en schedel worden gereinigd en teruggeplaatst in het beest. De plaats waar eerst het vlees zat, wordt opgevuld met houtwol. "Door te werken met houtwol zijn wij aan geen stand gebonden." Langs het loopbot komt ijzerdraad, waardoor het dier gemodelleerd kan worden. Met het ijzerdraad wordt het dier ook op het voetstuk bevestigd.

Elke diersoort heeft zijn eigen glazen ogen. Deze worden besteld bij KL Glasaugen, een speciale fabriek in Duitsland. Hier worden niet alleen natuurgetrouwe ogen gemaakt voor elk soort dieren, zoals zoogdieren, vogels, vissen en reptielen, maar bijvoorbeeld ook mensenogen, dooraderd en wel, om als prothese te dienen.

Elke diersoort heeft zijn 'eigen ogen'

Aan de reconstructie van dieren komt een grote kennis van skeletten te pas. Deze kennis zetten de gebroeders Teurlincx ook op andere gebieden in. Zo maken zij positioneringspoppen voor verpleegkundigen (te gebruiken voor MRI-scans) en werden zij erbij gehaald toen er in Denemarken een potvis aanspoelde. Een potvis is, anders dan de naam doet vermoeden, namelijk geen vis, maar een zoogdier met vijf vingers en een schouderblad en het dier moest vakkundig worden geskeletteerd (uit elkaar gehaald).

Factor tijd

De factor tijd speelt op verschillende manieren een belangrijke rol bij het prepareren. Bij zoogdieren kost het hele maakproces wat meer tijd, omdat de huiden om te beginnen zes weken in een looibad liggen. Bij vogels wordt de binnenkant met een speciale vloeistof ingesmeerd, waardoor het sneller kan. Bij huisdieren kan de factor tijd ook psychologisch worden ingezet. "Het is onze ervaring dat een kind soms na een maand toch weer een nieuwe cavia of hamster heeft, dus we gaan niet direct aan de slag als men met het verzoek komt om een huisdier op te zetten. We hanteren een wachttijd van minimaal een half jaar. Onze klanten moeten sowieso wel wat geduld kunnen opbrengen, want het is een handmatig beroep dat we uitoefenen."

Een kijkje in de keuken